

Indian School Al Wadi Al Kabir

Midterm Examination 2026-27

Subject: Sanskrit (2nd Language)

Class: VIII

Set: 1

Max. Marks: 80

Date: 24/9/2026

Time: 2:30 Hours

General Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. The question paper consists of 16 questions.
3. There is no overall choice. However, internal choices have been provided.
4. This question paper consists of 4 printed pages.

खण्ड - 'क' - अपठित गद्यांश (10 अंक)

1. गद्यांशम् पठित्वा एतदाधारितान् प्रश्नान् उत्तरत | (Read the passage and answer the questions)

10

सत्संगते: महिमानं को न जानाति ? संसारे सज्जनाः अपि सन्ति दुर्जनाः अपि सन्ति। दुर्जनस्य संगतिं कोऽपि कर्तुं न इच्छति। अपरत्र सत्संगं बिना मानवस्य जीवनम् एव दुर्जीवनं भवति। वस्तुतः सत्संगतिः जनानां पोषिका कुसंगतिश्च नाशिका। सर्वे जनाः स्वपोषमेव इच्छन्ति, विनाशं तु न इच्छन्ति। अतः सत्संगतिः एव श्रेयसी। सज्जनाः तु स्वगुणैः एव सन्तः कथ्यन्ते। अत एव जनाः सज्जनानां गुणेभ्यः स्पृहन्ति। सद्गुणेनैव जनः मनसा वाचा, कर्मणा स्वस्थो भवति। तेन तस्य आयुः वर्धते, यशः अपि सततं प्रथते। को न जानाति यत् सर्वेषां देशानां महापुरुषाः अपि सत्संगत्याः एव श्रेष्ठां पदवीं प्राप्नुवन्। उक्तं हि भवभूतिना - 'सत्संगजानि निधनान्यपि तारयन्ति।'

(क) एकपदेन उत्तरत। 3x1= 3

(i) सत्संगतिं बिना जीवनं किं भवति?

(ii) कुसंगतिः कीदृशी?

(iii) सज्जनाः स्वगुणैः किं कथ्यन्ते?

(ख) एकवाक्येन उत्तरत। 2 x 2 = 4

(i) संसारे कीदृशाः जनाः सन्ति?

(ii) भवभूतिना किम् उक्तम्?

(ग) निर्देशानुसारेण उत्तरत। 3x1= 3

(i) कुसंगते: विलोमपदं किम्?

(ii) 'श्रेष्ठां पदवीं' अनयोः विशेषणं किम्?

(iii) 'सज्जनाः' इति पदस्य गद्यांशे किम् विलोमपदम्?

खण्ड - 'ख' - रचनात्मककार्यम् (15 अंक)

2. अनुजां प्रति वर्धापन-पत्रम् लिखत । (छोटी बहन को बधाई-पत्र लिखिए।)

(Write a congratulation-letter to younger sister.)

5

15, शिमला

हिमाचलतः

तिथि: 24/9/2026

प्रिये! अनुजे !
सप्रेमाभिवादनम् !

----- पत्रं प्राप्तम्। पत्रं पठित्वा मम मनः ----- जातम्।
भवती संस्कृतप्रतियोगितायां प्रथमं स्थानं ----- । भवत्याः संस्कृतानुरागः
प्रशंसनीयः । मत्पक्षतः वर्धापनानि । भगवान् इतः अपि अधिकं ----- ददातु।
पितृचरणयोः मया ----- निवेद्यते।
भवत्याः अग्रजा
राधिका

मंजूषा - प्राप्तवती, प्रसन्नम्, प्रणामः तव, , साफल्यम् ।

3. श्लोकम् पूर्यत । (Complete the Shloka) केवलं श्लोकद्वयम् (Any two) 2x2=4

- (क) विद्वत्त्वं ---- च नैव ----- कदाचन।
स्वदेशे ----- राजा विद्वान् ----- पूज्यते ॥
(ख) पुस्तकस्था ----- विद्या, ----- धनम्।
कार्यकाले ----- न सा विद्या ----- धनम् ॥
(ग) आलस्यं हि ----- शरीरस्थो ----- ।
नास्त्युद्यमसमो ----- कृत्वा यं ----- ॥

4. श्लोकस्य अर्थं लिखत । (केवलं श्लोकद्वयम्) Write the meaning of the shloka Hindi or

English. (Any two Shlok) 2x3 = 6

- (क) यस्मिन् देशे सम्मानो न वृत्तिर्न च बान्धवाः
न च विद्यागमः कश्चिद् वासस्तत्र न कारयेत् ॥
(ख) अष्टादश पुराणेषु व्यासस्य वचनम् द्वयम् ।
परोपकारः पुण्याय पापाय परपीडनम् ॥
(ग) मूर्खस्य पञ्च चिह्नानि गर्वो दुर्वचनम् तथा।
क्रोधश्च दृढवादश्च परवाक्येष्वनादरः ॥

खण्ड - 'ग' अनुप्रयुक्तव्याकरणम् (25 अंक)

6. संस्कृतपदानां मूलशब्दः, विभक्तिः वचनं च लिखत-

8

Write root word, case and number.

पदम्	मूलशब्दः	विभक्तिः	वचनम्
(क) सिंहस्य	-----	-----	-----
(ख) स्वदेशे	-----	-----	-----
(ग) विद्याम्	-----	-----	-----
(घ) नृपस्य	-----	-----	-----

(ड) काकानाम्	-----	-----	-----
(च) पर्वते	-----	-----	-----
(छ) शून्यस्य	-----	-----	-----
(ज) वनेषु	-----	-----	-----

7. अनुवादं कुरुत – Translate in to Sanskrit. (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

4

- (क) मैं प्रातः काल पाँच बजे उठता हूँ ?
 (ख) तुम विद्यालय कितने बजे जाते हो ?
 (ग) हम सब साढ़े सात बजे विद्यालय जाते हैं ।
 (घ) वे सब छह बजे व्यायाम करते हैं ।
 (ङ) मैं अपनी दिनचर्या कहता हूँ ।

8. वाक्यानि शुद्धानि कुरुत– correct the sentences. (केवलं पञ्चप्रश्नाः)

5

- (क) सैनिकाः देशस्य रक्षन्ति । (ख) अलम् कोलाहलात् ।
 (ख) अश्वः पदाभ्याम् चलति । (ग) करण्डके फले सन्ति ।
 (घ) उद्याने पुष्पाः विकसन्ति । (ङ) ते बालिकाः खेलन्ति ।

9. पदानां मूलशब्दः, विभक्तिः वचनं च लिखत (पदों के मूल शब्द, विभक्ति व वचन लिखिए।)

Write root word, case and number.

3

पदम्	मूलशब्दः	विभक्ति	वचनम्
क. बालकस्य			
ख. लतायाम्			
ग. फलेषु			

10. निर्देशानुसारं शब्दानां रूपं लिखत (निर्देशानुसार शब्दों के रूप लिखिए।)

Write the word forms as instructed. (केवलं प्रश्नद्वयम्)

(Only two)

2

शब्द	विभक्ति	एक वचनम्	द्वि वचनम्	बहु वचनम्
राम	तृतीया		रामाभ्याम्	
रमा	द्वितीया			रमाः
पुष्प	पञ्चमी	पुष्पात्		

11. धातुरूपाणि पूरयत– (लोट् लकारः) Fill in the blanks accordingly.

3

पुरुषः	एक वचनम्	द्वि वचनम्	बहु वचनम्
प्रथमपुरुषः	तिष्ठतु		
मध्यमपुरुषः		तिष्ठतम्	
उत्तमपुरुषः			तिष्ठाम

12. एकपदेन उत्तरत I Answer in one word. (केवलं अष्टप्रश्नाः)

8

- (क) बालकाः बालिकाश्च कुत्र वार्तालापं कुर्वन्ति ? (ख) का स्वदिनचर्या कथयति ?
(ग) नृपः कुत्र आसीत् ? (घ) युवकः कीदृशः आसीत् ?
(ङ) द्वारपालः भोजनं कुत्र स्थापयति स्म ? (च) काकानाम् नृपः कः आसीत् ?
(छ) उल्लूकाः कुत्र वसति स्म ? (ज) शून्यस्य अन्वेषणम् कः अकरोत् ?
(झ) कः नासिकायां शल्यचिकित्साम् अकरोत् ?

13. पूर्णवाक्येन उत्तरत -(केवलं पञ्चप्रश्नाः)

10

Answer in complete sentence. (Only five)

- (क) भौतिकजगतः उत्पत्ति कथं भवति ? (ख) उल्लूकाः कथं दग्धाः ?
(ग) भव्या कदा अध्ययनं करोति ? (घ) प्रतीकः कति वादने उत्तिष्ठति ?
(ङ) नृपः कीदृशः आसीत् ? (च) चित्र - निर्माणम् कर्तुं कः सिद्धः अभवत् ?

14. रेखांकितं पदमाधृत्य प्रश्ननिर्माणम् कुरुत-

4

Form questions as per underlined words.

- (क) पाटलिपुत्रे एकः नृपः आसीत् । (ख) तस्य प्राणाः एव चित्रे समाविष्टाः ।
(ग) भव्यायाः दिनचर्या सम्यक् भवेत् । (घ) अद्य प्रतीकः विलम्बेन उत्थितवान् ।

15. शुद्धं विकल्पं चिनुत - (शुद्ध विकल्प चुनकर लिखिए)

4

- (क) चिकित्सा शास्त्रे चरकसंहिता ग्रन्थः । (प्राचीनतमा, प्राचीनतमः, प्राचीनतमम्)
(ख) चिकित्सकः औषधं ददाति । (रुग्णम्, रुग्णस्य, रुग्णाय)
(ग) भारतं ज्ञान-विज्ञानकारणादेव पदे । (जगद्गुरोः, जगद्गुरुः, जगद्गुरुणाम्)
(घ) संस्कृतसाहित्ये सर्वासां शाखानां वर्णनमस्ति । (विज्ञानं, विज्ञानाय, विज्ञानस्य)

16. अधोलिखितानां ग्रन्थानां रचयितानां नामानि लिखित- -(केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

4

(Write Authors of the given books) (only four)

- (क) वैमानिकशास्त्रम् (ख) सुश्रुतसंहिता
(ग) चरकसंहिता (घ) आरोग्यमञ्जरी
(ङ) आर्यभट्टीयम्

All The Best